

SANDFLUGT OG VILDE NATURKRÆFTER

NATIONALPARK THY ER SKABT AF VINDEN, HAVET, SANDET OG SALTET. I MINDST TRE PERIODER SIDEN STENALDEREN HAR SANDFLUGT HÆRGET I DET OMRÅDE, DER I DAG ER NATIONALPARK THY. DEN SENESTE SANDFLUGTSPERIODE FANDT STED UNDER ”DEN LILLE ISTID” FRA CA. 1450–1850.

Dyre- og plantearter, som findes her, er tilpasset det blotte- de og flyvende sand og er sjældne mange andre steder. Fx er nogle insekter og markfirben afhængige af den varme, som sandet får, når solen skinner. Organismer som bæger- og rensdyrlaver har udviklet særlige strategier til at være de første til at gro i det ellers ret næringsfattige sand.

Også andre naturkræfter end vind og sand har været på spil i den sydlige del af Nationalpark Thy. Under storme har havet taget stykker af land, og ser man på gamle kort tilbage fra 1700-tallet, finder du navne som Nabe, Bollum, Toft, Aalum og Vester Agger. I dag er landsbyerne forsvun- det i havet.

Under en stormflod i februar 1825 brød havet igennem tangen mellem Thy og Thyborøn. Forbindelsen mellem de to steder blev afskåret med stor betydning for både dyrs og menneskers liv. Samtidig blev Limfjordens hidtil brakke vand langt mere salt.

Agger Tange er i dag skabt af mennesker og maskiner for at sikre mod havets kræfter, og det er en af de vigtigste fuglelokaliteter i Danmark. Især om foråret og efteråret kan du opleve mange arter af sjældne ande- og vadefugle som fx pibeand, engrylle, stor kobbersneppe og flere arter af terner. Ligeledes kan man være heldig at se sjældne rovfugle som vandrefalk og havørn.

Den helt særlige klitnatur har du rig mulighed for at ople- ve nord for Lodbjerg Fyr. Her findes både hedelyng, klok- kelyng, mosebølle, revling, hugorme, traner og krondyr og mange andre karakteristiske planter og dyr.

DRIFTING SANDS AND THE WILD FORCES OF NATURE
Thy National Park was shaped by the sea, sand, salt and wind. During at least three periods since the Stone Age, drifting sands have ravaged the area that is encompassed today by Thy National Park. The most recent period of drifting sands occurred during the Little Ice Age between ca. 1450 and 1850.

The animal and plant species here have adapted to the bare, drifting sands and are found in few places elsewhere. For example, sand lizards as well as some insects are dependent upon the warmth generated in the sand by the sun. Organisms such as reindeer moss have developed their own strategies to become the first ones to survive in the nutrient-poor sand.

But wind and sand are not the only forces of nature to have played a role in the southern part of Thy National Park. Pieces of land have been claimed by the sea during numerous storms. If you look at old maps, you will see names such as Nabe, Bollum, Toft, Aalum and Vester Agger. These villages have long since disappeared into the sea.

During a storm surge in Febru- ary 1825, the sea broke through the isthmus between Thy and Thyborøn. The link between these places was sheared off with huge consequence to the lives of both people and animals.

Today, Agger Tange is shaped by man and machine to protect it against the power of the sea, and is one of the most important bird sanctuaries in Denmark. In spring and autumn in particular, you can spot a myriad of ducks and waders, such as widgeons, Baltic dunlins, black-tailed godwits and several species of terns. If you’re lucky, you’ll also see rare birds of prey, such as peregrine falcons and white-tailed eagles.

There are ample opportunities to experience the distinctive wildlife of the sand dunes north of Lodbjerg Lighthouse. Common heather, cross-leaved heath, bog bilberry, crowberry, vipers, common cranes and red deer as well as many other characteristic plants and animals can all be found here.

SANDVERWEHUNGEN UND ROHE NATURGEWALTEN
Der Nationalpark Thy ist das Ergebnis der Einwirkung von Wind, Meer, Sand und Salz. Seit der Steinzeit haben im Gebiet des heutigen Nationalparks Thy während mindestens drei Perioden Sandverwehungen gewütet, das letzte Mal während der sogenannten „kleinen Eiszeit“ von ca. 1450-1850.

Hier sind heimische Tier- und Pflanzenarten an den entblößenden und fliegenden Sand angepasst und selten anderswo zu finden. So sind beispielsweise manche Insekten und Zauneidechsen auf die Wärme des Sandes bei Sonnenschein angewie- sen. Flechten haben besondere Stra- tegien entwickelt, um im ansonsten nährstoffarmen Sand als Pionierpflan- zen zu gedeihen.

Zu den Akteuren im südlichen Teil des Nationalparks Thy gehören jedoch auch andere Naturkräfte als Wind und Sand. Bei Stürmen hat das Meer Teile der Küste verschlungen, und schaut man sich alte Landkarten an, sind dort Namen wie Nabe, Bollum, Toft, Aalum und Vester Agger ver- zeichnet – Ortschaften, die heute im Meer verschwunden sind.

Während einer Sturmflut im Februar 1825 durchbrach das Meer die Land- zunge zwischen Thy und Thyborøn. Die Verbindung zwischen den beiden Orten wurde abgeschnitten, was erhebliche Auswirkungen auf das Leben von Mensch und Tier hatte.

Die heutige Landzunge Agger Tange wurde von Menschen und Maschinen als Schutz vor den Kräften des Mee- res geschaffen und sie gehört heute zu den bedeutendsten Rast- und Brutplätzen für Vögel in Dänemark. Insbesondere im Herbst und im Frühjahr können Sie hier unzählige Enten- und Watvögel erleben, dar- unter Sandregeneißeifer, Nordischer Alpenstrandläufer, Uferschnepfe und mehrere Seeschwalbenarten. Mit etwas Glück kann man auch seltene Raubvögel beobachten, wie Wander- falke und Seeadler.

Nördlich des Leuchtturms Lodbjerg Fyr bestehen vielfältige Möglichkei- ten, die außergewöhnliche Dünen- natur zu erkunden. Hier findet man Besen- und Glockenheide, Moos- und Krähenbeere, Kreuzotter, Kranich und Rotwild sowie viele andere charakte- ristische Pflanzen und Tiere.

FORSLAG TIL OPLEVELSER I DEN SYDLIGE DEL AF NATIONALPARK THY

A Oplev fuglelivet på Agger Tange. Start turen med et besøg i det ubemandede informationshus Svane- holmus på sydspidsen af tangen.

B Studér naturkræfternes betydning for livet i gamle dage på det lille museum Fiskerhuset i Agger. Se udstillingen om Aggers historie og kystskiringen i De Sorte Huse i Agger, hvor du også kan nyde din madpakke.

C Besøg Lodbjerg Fyr. Gå op i fyrtårnet, og bliv betaget af udsigten over vildmarken. Nyd madpakken i det gamle hønsehus og tag et kig i fyrmesterens stuer og udstillingen.

D Gå til Lodbjerg Kystklint - en ca. 10 meter høj klint vest for Lodbjerg Fyr. Den består af sand, moræneler og glimmerler, der stikker ud fra bunden af klinten. Glimmerleret har givet den navnet Sorte Næse eller ”Æ swot mand”.

E Tag vandrestøvler på og gå ad Redningsvejen. Du kan tage turen i etaper – fx Agger til Lodbjerg eller Lodbjerg til Lyngby og måske videre til Stenbjerg. Midt i Lyngby ligger et gammelt redningshus med primitiv overnatningsmulighed.

F Besøg Stenbjerg Landingsplads med de karakteris- tiske hvide redskabshuse fra starten af 1900-tallet. Her har Nationalpark Thy et lille, bemandedt inform- ationshus. Redningsstationen fortæller om rednings- væsenet og redningsfolkenes værdifulde indsats. I Spilhuset fortælles om kystfiskeriet dengang, hvor store fiskekuttere blev trukket op på stranden. Landingspladsen er omgivet af fredet klithede, og en lille kilometer mod syd ligger Stenbjerg Båke, der er et af tre tilbageværende sømærker i Thy.

FAKTA OM LODBJERG FYR

> Lodbjerg Fyr er et anduvningsfyr bygget i 1883 og tændt første gang året efter. Det er 35 meter højt og placeret på en 13 meter høj morænebakke. Fyrets blink kan ses på havet 35 km væk.

> Fyrkarakteren, som beskriver varigheden af lys- og mørkeperioden, er for Lodbjerg Fyr 2 korte blink per 20. sekund (blink 0,5 s, mørke 5,5 s, blink 0,5 s, mørke 13,5 s).

> Fyret var petroleumsdrevet indtil 1923, hvor der blev installeret en del automatik og elpærer. I 1967 blev fyret fuldautomatiseret. Fyret lyser den dag i dag, selvom GPS er blevet et vigtigere redskab for skibe- nes navigation.

GOD OPFØRSEL I NATUREN

Nationalpark Thy er Danmarks største vildmark og leve- sted for både sjældne dyr og planter. Sæt dig derfor ind i reglerne for færdsel i naturen og vær med til at passe på den sjældne natur.

TIL FODS I NATIONALPARK THY
Tag de gode vandresko eller -støvler på og kom tæt på det rige plante- og dyreliv i Nationalpark Thy. Man må færdes døgnet rundt på offentlige skov- og naturarealer. Væg dog gerne en af de afmærkede ruter for at give ro til fugle og andet dyreliv.

Lagunen på Agger Tange og dele af Hanstholm Vildt- reservat er lukket for al færdsel året rundt af hensyn til dyrelivet. Andre områder er lukket i fuglenes yngleperiode fra 1. april til 15. juli. Områderne er skraveret på kortet, så du kan se, hvor du ikke må færdes.

PÅ CYKEL I NATIONALPARK THY
På cykel kan du opleve landskabet med klitter, klitheder og skov helt tæt på samtidig med suset fra Vesterhavet. Du må cykle på veje og stier på både private og offentlige skov- og naturarealer. Du må dog ikke cykle på Rednings- vejen mellem Lodbjerg Fyr og Lyngby.

MED HUND I NATIONALPARK THY
Hunde er velkomne i det meste af Nationalpark Thy, men de skal som udgangspunkt altid være i snor. Hunde er ikke tilladt i Hanstholm Vildtreservat.

SANKNING I NATIONALPARK THY
I Nationalpark Thy kan man hele året samle på fantastiske naturoplevelser, og man kan også få en række håndgribe- lige goder med hjem. Den vigtigste tommelfingerregel er, at man må sanke bær, svampe, kogler og lignende til eget forbrug fra de offentlige skov- og naturarealer.

OFFENTLIG TRANSPORT OG PARKERING
Der er flere muligheder for at tage offentlig transport til byer som fx Thisted og Hurup i Thy. Herfra kan man tage bus, flextur eller taxa videre ud i nationalparken.

P-pladserne langs de asfalterede veje i nationalparken kan have tidsbegrænsning. Skal du på flerdagstur i national- parken, er der mulighed for langtidsparkering i Thisted (på Plantagepladsen og ved stationen) og på de fleste parke- ringspladser i Hurup, Hanstholm og en række andre byer. Herfra kan man tage bus, taxa eller bestille en flextur hos Nordjyllands Trafikelskab ud til nationalparken.

TREATING NATURE WITH RESPECT
Thy National Park is Denmark’s largest wilderness and is home to a number of rare animals and plants. Familiarise yourself with the rules for traversing the landscape and please take care of our rare wildlife.

Walking in Thy National Park
Put on some good hiking shoes or boots and get up close to the rich plant and animal life in Thy National Park. Public forests and nature areas are open around the clock; however, please choose one of the signposted routes to give birds and other wildlife some peace and quiet.

Agger Tange Lake and parts of Hanstholm Wildlife Reserve are closed to the public year round out to protect the wildlife. Other areas are closed during the bird breeding season from 1 April to 15 July. The areas you must stay away from are shaded on the map.

Cycling in Thy National Park
Enjoy the varied landscape of dunes, dune heath and forest while experiencing the thrill of the North Sea. You may cycle on roads and trails in public forests and in nature areas whether they are private or public. However, you are not allowed to cycle on Redningsvejen (the old “rescue road”) between Lodbjerg Lighthouse and Lyngby.

Dogs in Thy National Park
Dogs are welcome in most sections of Thy National Park, but as a rule they should always be kept on a lead. Dogs are not allowed howev- er, in Hanstholm Wildlife Reserve.

Foraging in Thy National Park
Fantastic nature experiences are on offer all year round in Thy National Park, but there are also a number of tangible goods you can take home with you. You may forage for berries, mushrooms, pine cones and the like from public forests and nature areas, but an important rule of thumb is that they should be strictly for your own use.

Public transport and parking
There are several ways of getting to the towns in Thy, such as Thisted and Hurup, by public transport. From there you can get to the national park by bus or taxi or by ordering flextur (flexi-trip) transport from Nordjyllands Trafikelskab. Parking spaces along the main roads in the national park may have a time limit. If you’re planning to spend more than one day in the national park, long-term parking is available in Thisted (at Plantage- pladsen and at the railway station) and at most of the carparks in Hurup, Hanstholm and a number of other smaller towns. From there you can get to the national park by bus or taxi or by ordering flextur (flexi-trip) transport from Nord- jyllands Trafikelskab.

RICHTIGES VERHALTEN IN DER NATUR
Der Nationalpark Thy ist die größte Wildnis Dänemarks und Lebens- raum für seltene Tiere und Pflanzen. Machen Sie sich daher bitte mit den Verhaltensregeln in der Natur vertraut und tragen Sie dazu bei, die seltene Natur zu erhalten.

Zu Fuß unterwegs im Nationalpark Thy
Schütren Sie Ihre guten Wanderschuh- he oder -stiefel und erkunden Sie die reiche Flora und Fauna im National- park Thy aus nächster Nähe. Auf öffentlichen Wald- und Naturflächen darf man sich rund um die Uhr auf- halten. Benutzen Sie jedoch bitte die markierten Routen, um Vögel und andere Tiere nicht aufzuschrecken.

Die Lagune an der Agger Tange und Teile des Hanstholm Wildreservats sind aus Rücksicht auf die Tierwelt das ganze Jahr über gesperrt. Andere Gebiete dürfen während der Brutzeit der Vögel vom 1. April bis 15. Juli nicht betreten werden. Die Gebiete, die Sie nicht betreten dürfen, sind auf der Karte schraffiert dargestellt.

Mit dem Fahrrad unterwegs im Nationalpark Thy
Mit dem Fahrrad erleben Sie nicht nur das Rauschen der Nordsee, sondern auch die Landschaft mit Dünen, Hei- de und Wald aus nächster Nähe. Sie dürfen auf privaten und öffentlichen Wald- und Naturflächen ebenso wie auf Wegen und Pfaden Fahrrad fahren. Auf dem “Redningsvej” zwi- schen dem Leuchtturm Lodbjerg Fyr und Lyngby ist Fahrradfahren jedoch verboten.

Mit dem Hund unterwegs im Nationalpark Thy
Hunde sind im Nationalpark Thy weitestgehend willkommen, müssen jedoch grundsätzlich stets an der Leine geführt werden. Im Hanstholm Wildreservat sind Hunde nicht erlaubt.

Sammeln von Naturprodukten im Nationalpark Thy
Im Nationalpark Thy erwarten Sie das ganze Jahr über fantastische Naturerlebnisse, und neben tollen Eindrücken können Sie auch zahl- reiche Natursouvenirs mit nach Hause nehmen. Die wichtigste Faustregel besagt, dass man auf öffentlichen Wald- und Naturflächen Beeren, Pilze, Zapfen u. Ä. für den Eigenbedarf sammeln darf.

Öffentliche Verkehrsmittel und Parkplätze
Die größeren Orte in Thy wie Thisted und Hurup sind mit öffentlichen Verkehrsmitteln zu erreichen. Von dort aus kann man per Bus, Taxi oder “Flextour” in den Nationalpark gelan- gen (mit Nordjyllands Trafikelskab). Das Parken auf den Parkplätzen an den asphaltierten Wegen im National- park kann zeitlich begrenzt sein. Wenn Sie eine mehrtägige Tour im Nationalpark unternehmen möchten, stehen in Thisted (auf dem “Plantage- pladsen” und am Bahnhof) und auf den meisten Parkplätzen in Hurup, Hanstholm und anderen Orten Lang- zeitparkmöglichkeiten zur Verfügung. Von dort aus können Sie den Bus oder ein Taxi nehmen oder bei der Verkehrsgesellschaft “Nordjyllands Trafikelskab” eine “Flextour” in den Nationalpark bestellen.

MERE INFORMATION

> **Informationshuse** Stenbjerg Landingsplads (beman- det i sommerhalvåret), Svaneholmus (ubemanded), Lodbjerg Fyr (delvist bemandedt i sommerhalvåret) og Hanstholm Fyr (ubemanded). I 2021 åbner National- parkcenter Thy i Nr. Vorupør.

> **Nationalpark Thy app** – også til offline brug. Hent den gratis i App Store og Google Play.

> **Hjemmeside** www.nationalparkthy.dk

> **Facebook** NationalparkThy

> **Folderne** i serien “Vandreture” fra Naturstyrelsen Thy, som både findes i trykt og elektronisk format.

> **Cykelkort og folder** over den nordlige del af Nationalpark Thy findes hos turistaktører i området.

> **Gratis publikationer** fra Nationalpark Thy kan bestilles hos Danmarks Distributionen.

> **Arrangementer** i Thy findes på www.thy360.dk

> **Udinaturen.dk** er Danmarks guide til oplevelser i naturen.

FURTHER INFORMATION
Further information is available from Stenbjerg Landingsplads (manned during the summer), Svaneholmus information centre (unmanned), Lodbjerg Lighthouse (partly manned during the sum- mer), and Hanstholm Lighthouse (unmanned). “Thy National Park Centre” will open in North Vorupør in 2021.

Thy National Park app (also availa- ble for use offline). Download it for free from App Store or Google Play.

Website: www.nationalparkthy.dk

Facebook: Nationalpark Thy

Publishing folders in the “Vandre- ture” (hiking) series from Nature Agency Thy, available in print and online.

Bicycle maps of the routes in and around Thy National Park can be obtained from local tourist centres.

For events in Thy, visit www.thy360.dk

Udinaturen.dk is Denmark’s guide to things to do and see in the countryside.

A folder on the northern end of Thy National Park.

WEITERE INFORMATIONEN
Infohäuser Stenbjerg Landingsplads (im Sommerhalbjahr besetzt), Sva- neholmus (nicht besetzt), Lodbjerg Fyr (im Sommerhalbjahr teilweise besetzt), und Hanstholm Fyr (nicht besetzt). 2021 wird das Nationalpark- center Thy in Nr. Vorupør eröffnet.

Nationalpark Thy App – auch offline nutzbar. Sie können die App im App Store und bei Google Play kostenlos herunterladen.

Website: www.nationalparkthy.dk

Facebook: NationalparkThy

Die dänischsprachigen Folder aus der Serie „Vandreture” (Wanderouten) des Amts für Naturverwaltung (Natur- styrelsen) Thy sind in gedrucktem und elektronischem Format verfügbar.

Fahrradkarten mit den Routen im und rund um den Nationalpark Thy sind bei den im Tourismus Beschäftigten im Gebiet erhältlich.

Veranstaltungen in Thy finden Sie unter www.thy360.dk

Udinaturen.dk ist Dänemarks Führer zu Erlebnissen in der Natur.

Folder über den nördliche Teil des Nationalparks Thy.